

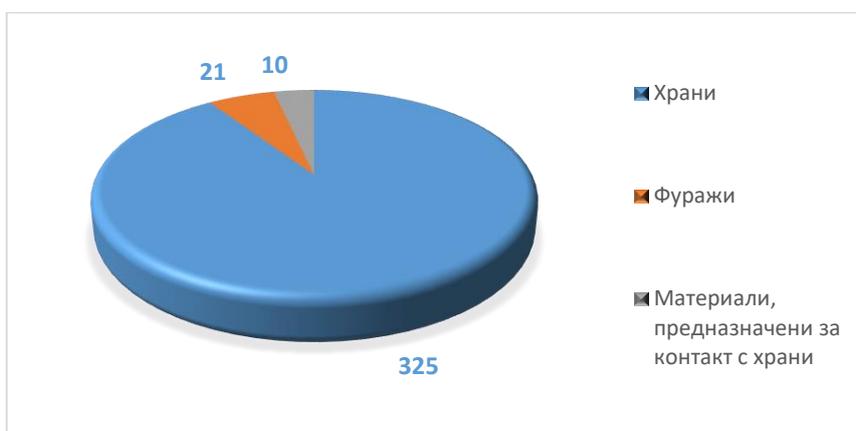

Анализ на данните от Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи за периода: 01.01 – 31.01.2026 г.

Системата за бързо предупреждение за храни и фуражи (RASFF) е основен механизъм на Европейския съюз за защита на общественото здраве чрез навременен обмен на информация при установяване на рискове, свързани с храни, фуражи и материали, предназначени за контакт с храни. Съгласно Регламент (ЕС) 2019/1715¹, системата RASFF е част от Информационната система за управление на официалния контрол (IMSOC) и функционира чрез електронната платформа iRASFF², която осигурява структурирана, правно регламентирана комуникация между компетентните органи на държавите членки и институциите на ЕС.

Прегледът на данните, получени от RASFF системата за периода **01.01 – 31.01.2026**³ г., показва, че са валидирани от ЕС общо **356 нотификации**, разпределени както следва:

- **Храни:** 325 нотификации;
- **Фуражи:** 21 нотификации;
- **Материали, предназначени за контакт с храни:** 10 нотификации (Фиг. 1).

Фигура 1. Брой нотификации за периода от 01.01 – 31.01.2026 г. по отношение на разпределението по групи

През м. януари 2026 г. се отбелязва голям спад на общия брой нотификации в сравнение с м. декември 2025 г. (от 504 на 356), като понижението се наблюдава основно при нотификациите за храни.

¹ Регламент за изпълнение (ЕС) 2019/1715 на Комисията от 30 септември 2019 година за определяне на правила за функционирането на системата за управление на информацията относно официалния контрол и нейните компоненти (Регламент за IMSOC), (ОВ L 261, 14.10.2019, pp. 37–96)

² iRASFF е електронна платформа на ЕС за бърз обмен на информация между компетентните органи при установяване на рискове, свързани с храни, фуражи и материали за контакт с храни.

³ Посочените данни са генерирани от общодостъпния интернет портал на системата към дата 02.02.2026 г. и следва да се тълкуват като текущо състояние на информацията, предвид нейния динамичен характер и възможността за промени в резултат на последващи действия и развитието на мерките, предприети по съответните нотификации.

1. Храни

От общо 325 уведомления, 147 са класифицирани като случаи със сериозен риск, 69 – като потенциално сериозни, 66 – с потенциален риск, при 39 – рискът не е сериозен, а при 4 случая е установено, че няма риск. По вид уведомленията се разпределят както следва: 93 предупредителни нотификации, 113 нотификации за недопуснат внос, 64 нотификации за насочване на вниманието, 55 нотификации за проследяване.

През януари 2026 г. анализът на нотификациите в системата RASFF показва, че най-много сигнали отново са регистрирани в категорията „Плодове и зеленчуци“ (76), с отчетливо намаление спрямо декември 2025 г. (117). Намаление се наблюдава и при категорията „Диетични храни, хранителни добавки и обогатени храни“ – 45 нотификации спрямо 70 през декември, като категорията остава сред водещите по брой сигнали. Сходен спад е отчетен и при категорията „Ядки, продукти от тях и семена“, с 26 нотификации през януари спрямо 60 през предходния месец.“

При храните от животински произход през януари 2026 г. се отчита намаление на сигналите в категорията „Птиче месо и продукти от птиче месо“ (27) спрямо декември 2025 г. (43). Аналогично, при „Месо и месни продукти (без птиче месо)“ (15) и „Риба и рибни продукти“ (13) също се наблюдава спад в броя на нотификациите в сравнение с предходния месец, когато те са били съответно 23 и 16 (Фиг. 2).

Фигура 2. Брой нотификации за периода от 01.01 – 31.01.2026 г. по категории храни

През януари 2026 г. се отчита ясно изразено намаление на броя на нотификациите в системата RASFF спрямо декември 2025 г., обхващащо различни продуктови категории. Тази промяна в разпределението отразява сезонни и търговски колебания, както и динамиката в контрола по веригата на доставки в началото на годината. Анализът за периода потвърждава, че механизмите за контрол по хранителната верига функционират ефективно и допринасят за поддържането на високо ниво на защита на потребителите.

През разглеждания период анализът на нотификациите в системата RASFF показва, че **химичните опасности** продължават да заемат водещо място сред докладваните несъответствия, като най-голям дял заемат замърсяванията от групата на микотоксините. Сред тях най-често се установяват афлатоксини (включително афлатоксин В1) и охратоксин А, които формират основната част от сигналите.

Най-засегнати са категориите „Плодове и зеленчуци“ и „Ядки, продукти от тях и семена“, като преобладават нотификациите за сушени смокини, шамфъстък, лешници и фъстъци. По отношение на произхода, продуктите от Турция се открояват с най-висок брой уведомления.

Постъпилите нотификации за анализирания период, свързани с остатъци от пестициди са 61, като броят им намалява спрямо предходния месец. Това показва, че рисковият профил по този вид опасност е леко понижен.

От тях, 24 са със „сериозен риск“, 17 – „потенциално сериозен“, 13 – „потенциален“, 4 – „не е сериозен“ и при 3 – „няма риск“. Информациите за насочване на вниманието са 13, а нотификациите за недопуснат внос са 33. През разглеждания период са регистрирани 11 предупредителни нотификации и 4 информации за последващи действия.

Най-засегнатата остава категорията „Плодове и зеленчуци“ с 37 нотификации (пипер, фасул, лозови листа, портокали, банани, нар и ягоди). Следват „Билки и подправки“ – 9, „Зърнени храни и хлебни изделия“ и „Какао, какаови продукти, кафе и чай“ – по 4, „Ядки, продукти, съдържащи ядки и семена“ – 3, а в категориите „Добавки в храните и ароматизанти“, „Други храни/смесени продукти“ и „Готови ястия и закуски“ – по 1 нотификация.

Установени са 52 активни вещества, от които 38 неразрешени в ЕС. Най-често установяваните активни вещества са: хлорпирифос (18), ацетамиприд и хлорфенапир (5), ацефат и етилен оксид (4), както и други активни вещества с по 1, 2 и 3 установявания. Данните показват значителен дял на сериозните нарушения и разпространение на неразрешени пестициди в широк набор от продукти.

През периода са подадени нотификации за замърсени продукти от 24 държави. Най-често засегнатите от пестицидните остатъци са стоки от Египет и Индия (9), и Китай (5).

Тежките метали продължават да заемат относително малък дял от нотификациите за химични опасности като най-често са установени кадмий (ориз, ленено семе и лук), никел (ферментирало зеле) и живак (риба меч).

Допълнително следва да се отбележи, че в рамките на тази категория замърсители са регистрирани и нотификации, отнасящи се до храни за кърмачета. В отделни случаи е докладвано наличие на цереулид⁴ в адаптирани млека, като засегнатите продукти са били свързани със страни на произход Германия, Китай, Швейцария, Испания, Франция, Ирландия и Нидерландия.

През януари 2026 г. **микробиологичните рискове** продължават да представляват значителен дял от нотификациите в системата RASFF. Сред хранителните патогени *Salmonella* spp. е най-често откриваният (47 нотификации) и се среща в разнообразни продукти, включително птиче и свинско месо, морски дарове, както и в храни с растителен произход като семена, ядки и подправки. *Listeria monocytogenes* също е сравнително често идентифицирана в различни храни с животински произход, включително сирена, Мариновано и пушено месо, салата с пилешко месо и рибни продукти. *Escherichia coli* е регистрирана в колбас, млечен продукт и миди.

Най-често нотифицираните по страна на произход продукти с наличие на патогени са Полша, Обединеното кралство, Германия, Белгия и Румъния.

⁴ Цереулид е токсин, произвеждан от бактерията *Bacillus cereus*.

Нотификациите, свързани с неразрешената употреба на нови хранителни съставки, като канабидиол (CBD) и тетрахидроканабинол (THC), както и случаите на неправилно етикетирани алергени, формират относително малък дял от всички регистрирани опасности. Въпреки това, те имат голямо значение за безопасността на храните и изискват целенасочен контрол и систематично наблюдение.

Анализът на разпределението на нотификациите в системата RASFF за месец януари 2026 г., фокусиран върху страната на произход на продуктите от група „Храни“, показва значителни промени спрямо предходния месец декември 2025 г. Най-висок брой нотификации са регистрирани за Турция (33), което представлява значително намаление спрямо декември (66). Следват Съединените американски щати (22) и Китай (18), като при САЩ броят на сигналите също намалява спрямо предходния месец (34). Броят на нотификациите за Полша (17) и Нидерландия (16) също се понижава в сравнение с декември.

2. Фуражи

През анализирания период са регистрирани 21 нотификации свързани с безопасността на фуражите, отразяващи лек спад спрямо предходния месец. Водещ риск остава *Salmonella* spp., с 12 регистрирани случая в различни видове фуражи и храни за домашни любимци. Наред с микробиологичните опасности сред нотификациите се открояват и редица химични замърсители – диоксини, афлатоксин В1, цианид, недиоксиноподобни РСВ и остатъци от пестициди, както и несъответствия в състава на фуражи (напр. превишено съдържание на витамин D).

По държава на произход най-често засегнати са САЩ и Германия. От общия брой нотификации, 1 е класифицирана като сериозен риск, 4 като с потенциално сериозен риск, 4 – с потенциален риск, а при останалите рискът не е сериозен, което въпреки това подчертава необходимостта от постоянен контрол и превантивни мерки за гарантиране безопасността на фуражите и хранителната верига.

3. Материали, предназначени за контакт с храни

Анализът на подадените нотификации за материали и предмети, предназначени за контакт с храни, показва, че и през този период водещи са рисковете, свързани с химичните замърсители. Най-често се установяват превишения на допустимите граници за обща и специфична миграция, включително на първични ароматни амини, анилин, бисфенол S, хром, кобалт, както и наличие на летливи органични съединения и минерални масла (MOSH/MOAH). По страна на произход ясно преобладава Китай, което отново очертава страната като основен източник на несъответствия. Констатираното разнообразие от опасности потвърждава нуждата от засилен официален контрол и последователно прилагане на изискванията за безопасност при материалите за контакт с храни.

4. Нотификации свързани с България

През разглеждания период в системата RASFF не са регистрирани нотификации, в които България да е посочена като страна на произход.

През януари България е подала 2 нотификации в системата RASFF, отнасящи се до внос от Турция, при които са установени афлатоксини в сушени смокини и остатъци от пестицида ацетамиприд в пресен нар. И в двата случая става въпрос за недопуснат внос, като предприетите контролни действия са довели до своевременно идентифициране и спиране на продукти, които не отговарят на нормативните изисквания и биха могли да представляват риск за потребителите.

С цел гарантиране на безопасността на храните и опазване на общественото здраве, всички нотификации, регистрирани в системата, се обработват чрез строго утвърдени механизми за официален контрол и бърза реакция.

Настоящият документ е обобщен аналитичен преглед, изготвен от Центъра за оценка на риска по хранителната верига (ЦОРХВ) въз основа на публично достъпни данни от системата RASFF. Данните имат информационен характер и не представляват контролна мярка или правно обвързващо становище.

Източник:

European Commission, RASFF Window, <https://webgate.ec.europa.eu/rasff-window/screen/search>

Други научни становища и актуална информация в областта на Анализа на данните, получени от системата за известяване за храни и фуражи (RASFF), както и оценка на риска по цялата хранителна верига може да намерите на сайта на Центъра за оценка на риска по хранителната верига:

<http://corhv.government.bg/>. <https://corhv.government.bg/Анализ-на-данните-от-системата-за-бързо-предупреждение-за-храни-и-фуражи-rasff--c-82>

Изготвил:

Дирекция „Оценка на риска по хранителната верига“, ЦОРХВ

Дата: 04.02.2026 г.